

میزان توجه به مقالات منتشر شده پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان‌های شایع در شبکه‌های اجتماعی: یک مطالعه دگرسنجی

عاصفه عاصمی^۱ / رضا بصیریان جهرمی^۲ / شهره سیدحسینی^۳

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مطالعه اثرگذاری تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه پنج سرطان شایع که در پابمد طی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۵ میلادی منتشر شده انجام گرفته است.

روش‌ها: پژوهش حاضر کاربردی از نوع توصیفی-تحلیلی و روش پژوهش آن علم سنجی (با استفاده از شاخص دگرسنجی) بود. جامعه پژوهش شامل تمام مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان‌های شایع (معهده، روده بزرگ، پستان، پروستات، و ریه) بود که در بازه زمانی ۲۰۱۱-۲۰۱۵ میلادی در پابمد منتشر شده بود. داده‌ها با استفاده از ابزار برچسب گذاری دگرسنجه استخراج و با روش‌های آمار توصیفی در نرم‌افزار اکسل تحلیل شدند.

یافته‌ها: از مجموع مقالات علمی پژوهشگران ایرانی در حوزه‌های سرطانی به ترتیب در سال ۲۰۱۱ و ۲۰۱۵ میلادی در سرطان معده ۲۵ و ۵۲، سرطان روده بزرگ ۴۰ و ۹۳، سرطان پستان ۸۸ و ۲۵۶، سرطان پروستات ۲۰ و ۴۴، و سرطان ریه ۱۵ و ۳۲ رکورد در پابمد منتشر شد که در هر زمینه درصد کمی از مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتالی بود؛ از این تعداد نیز در صد محدودی از مقالات دارای نمره دگر سنجی بودند. همچنین در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی اشاره شده است، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از همه بیشتر بود.

نتیجه‌گیری: بطور کلی، تولیدات علمی پژوهشگران حوزه سرطان‌های شایع در کشور از رشدی طبیعی و قابل قبول برخوردار است، اما تولیدات علمی از نظر نمرات آلتمتریک کسب شده ناهمگون بودند. به نظر می‌رسد، پژوهشگران حوزه‌های مختلف با دقت در انتخاب مجلات معتبر و نیز به اشتراک‌گذاری بروندهای پژوهشی خود در رسانه‌های اجتماعی می‌توانند باعث جلب توجه مخاطبین و بیشتر دیده شدن این مقاله‌ها شوند.

واژه‌های کلیدی: سرطان‌های شایع، تولیدات علمی، دگرسنجی، اثرگذاری اجتماعی

• وصول مقاله: ۹۷/۰۱/۲۹ اصلاح نهایی: ۹۷/۰۵/۲۷ پذیرش نهایی: ۹۷/۰۶/۰۳

۱. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان

۲. استادیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

۳. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران؛ نویسنده مسئول (Email: tanin64@gmail.com)

برخی به دگرسنجی (altmetric)، مجاز سنجی (cybermetrics)، و وب‌سنجی (webometrics) معروف هستند، اهتمام می‌ورزند. در این میان کتابداران نقش بی‌بدیلی را در شکل‌گیری و کاربرد چنین سنجه‌هایی ایفا می‌کنند. [۶]

جنبش دگرسنجه‌ها با هدف گردآوری تاثیرات غیر قابل مشاهده انتشارات علمی بر اساس داده‌های توده‌سپاری شده (crowdsourcing) در شبکه‌های اجتماعی چون بلاگ‌ها، میکروبلاگ‌ها، ابزار نشانه‌گذاری اجتماعی و ابزار مدیریت مرجع شکل گرفته است. [۴] دگر سنجه‌ها شاخص‌های موفق جدیدی را ارائه می‌دهند که مکمل اقدامات مبتنی بر استناد سنتی است. [۷-۸] با این حال تغییر رویکرد از سنجه‌های سنتی به دگرسنجه‌ها باید با احتیاط صورت بگیرد؛ زیرا بسیاری انتشارات علمی تجاری و یا دروغین نیز ممکن است نمرات بالایی در دگرسنجی کسب کنند. [۷]

از جمله ابزار مورد استفاده در دگر سنجی، برچسب‌گذاری دگرسنجه (Altmetrics Bookmarklet) است که زمینه پژوهشی نوینی در ارزشیابی آثار پژوهشی در محیط وب دو یا وب اجتماعی با هدف ارائه شاخصی جدید در محیط شبکه‌های اجتماعی علمی محسوب می‌شود. با استفاده از این ابزار بارگیری‌های انجام شده از مقالات، میزان توجه به مقالات، اشاره به آنها در رسانه‌های اجتماعی، رسانه‌های خبری، وبلاگ‌ها و به طور کلی در خدمات مبتنی بر وب دو مورد سنجش قرار می‌گیرد. چندی است که کاربرد برچسب‌گذاری دگرسنجه به عنوان یکی از ابزارهای دگرسنجی در حوزه‌های گوناگون علوم پزشکی به منظور سنجش میزان بارگیری‌های مقالات، و ذکر آنها در رسانه‌های اجتماعی نیز مورد توجه پژوهشگران این حوزه قرار گرفته است. برای نمونه حضور مقالات پژوهشگران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی در حوزه پزشکی و انفورماتیک پزشکی توسط پژوهشگران مورد بررسی قرار گرفته است. [۹ و ۱۰] در این میان یکی از حوزه‌های چالش برانگیز در گستره علوم پزشکی، حوزه مرتبط با انواع بیماری‌های سرطان بوده است.

مقدمه

پژوهش‌های حوزه پزشکی توسط موسسات دولتی و نیز، شرکت‌های خصوصی مورد حمایت قرار می‌گیرند. این گونه پژوهش‌ها برای آنکه قابلیت اجرا داشته باشد باید دارای سطح بالایی از اعتماد باشند که رسیدن به آن بسیار پرهزینه است. از این رو سرمایه‌گذاران نیازمند ارزیابی اثربخشی این نوع پژوهش‌ها با انجام تحلیل‌های مبتنی بر هزینه-فایده هستند تا اطمینان حاصل کنند که سرمایه‌شان به درستی صرف شده است. [۱] از چنین منظری کیفیت پژوهش‌ها نیازمند ارزیابی‌های عالمانه است؛ به این منظور از دهه ۱۹۶۰ نمایه‌های استنادی به منظور بررسی سودمندی مقالات مجلات عرضه شدند و تغییرات مهمی در ارزیابی‌های پژوهشی بر مبنای تحلیل‌های استنادی ایجاد کردند. با این حال استفاده از تحلیل‌های استنادی با محدودیت‌هایی روبرو است زیرا، تحلیل داده‌ها هم بسیار زمان‌بر است و هم به کندی صورت می‌پذیرد. [۱] علاوه بر این، تحلیل‌های استنادی به اندازه‌گیری تاثیر نشریات از منظر پژوهشگران محدود می‌شوند. [۲-۴] به بیان دیگر می‌توان چنین ادعا نمود که سنجه‌های استنادی بیشتر مناسب ارزیابی انتشارات نظری پژوهشگران هستند و برای پژوهش‌های کاربردی آنها چندان مناسب نمی‌باشند. [۴] در این میان غالب پژوهشگران راه حل مسئله فوق را کاربرد دگرسنجه‌ها (altmetrics) عنوان کردند که تلاش می‌کنند تا تاثیرات اجتماعی مقالات علمی را منعکس کنند. [۱] در واقع یک راه معمول برای پیش‌بینی تاثیر علمی پژوهش‌های حوزه پزشکی این است که از تعداد نقل قول‌های صورت گرفته به مقالات استفاده شود زیرا به نظر می‌رسد که این گونه نقل قول‌ها با نوعی داوری از سوی افراد شاغل در آن حوزه موضوعی مرتبط باشد که به آن قضاوت همکاران یا همترازخوانی (peer judgments) می‌گویند. [۱ و ۵] بنابراین، بسیاری از دانشگاه‌ها و موسسات علمی به منظور بررسی ارزش مقالات پژوهشی به دنبال ارتقا روش‌های سنتی موجود و پیدایش سنجه‌های مبتنی بر وب که

تفکیک انواع سرطان‌های شایع توانسته است در بازه زمانی مذکور توجه بیشتری را از سوی مخاطبان (که در قالب مفهوم «تقاضای اطلاعات سلامت» مطرح می‌شود) به خود جلب نماید.

روش‌ها

در پژوهش حاضر به منظور یافتن مقالات پژوهشگران ایرانی منتشر شده در مجلات علمی در حوزه سرطان‌های شایع طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی که اطلاعات کتاب‌شناختی آنها در پایگاه پاب‌مد نمایه شده است، ابتدا روش علم‌سنجی و شاخص تولید (productivity index) به کار گرفته شد. به این منظور در پاب‌مد با ترکیب هر یک از کلیدواژه‌های انگلیسی به تفکیک هر سرطان در فیلد title، درج کلیدواژه ایران در فیلد وابستگی سازمانی (affiliation) و اعمال محدودیت زمانی (دوره زمانی اول ژانویه ۲۰۱۱ تا سی و یکم دسامبر ۲۰۱۵ میلادی)، رکوردهایی به تفکیک هر سرطان باز یابی و به نرم‌افزار اندنوت (EndNote) انتقال داده شد. سپس در فیلد mesh، جستجو با کلیدواژه‌های انگلیسی هر سرطان انجام و اصطلاح پذیرفته این کلیدواژه‌ها حاصل شد. در نهایت با انتقال کلیدواژه حاصل از mesh به باکس جستجوی پاب‌مد، ترکیب آن با کلیدواژه ایران در فیلد وابستگی سازمانی و اعمال مجدد محدودیت زمانی قبلی، رکوردهای باز یابی شده به تفکیک هر سرطان به نرم‌افزار اندنوت انتقال داده شد. با فعال کردن گزینه حذف رکوردهای تکراری (Discard Duplicate) و حذف موارد تکراری توسط نرم‌افزار اندنوت و انتقال سایر رکوردها تعداد نهایی مقالات پژوهشگران ایرانی به تفکیک هر سرطان در پایگاه پاب‌مد طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی مشخص شد. همچنین، به منظور سنجش میزان توجه کاربران به هر یک از مقالات بررسی شده در بخش علم‌سنجی از شاخص‌های دگر سنجی استفاده شد. با استفاده از دگر سنجی بارگیری‌های انجام شده از مقالات بررسی شده، میزان توجه به مقالات، حضور آنها در رسانه‌های اجتماعی، رسانه‌های خبری، وبلاگ‌ها و به طور

آمارهای ارائه شده سازمان بهداشت جهانی در قالب گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۵ میلادی ابتلا به سرطان به عنوان دومین عامل مرگ و میر افراد شناخته شده است؛ به نحوی که می‌توان ادعا نمود در همین سال از هر ۶ مورد مرگ، یک مورد آن به دلیل ابتلا به یکی از انواع سرطان‌ها رخ داده است. بنا بر همین آمار انتظار می‌رود شیوع انواع سرطان‌ها در دنیا طی دو دهه آینده حدود ۷۰ درصد افزایش یابد. این در حالی است که به استناد همین گزارش که در فوریه سال ۲۰۱۸ انتشار یافته است حدود ۷۰ درصد از موارد ابتلا به سرطان نیز در کشورهای فقیر و در حال توسعه رخ داده است. [۱۱] ایران نیز به عنوان یکی از کشورهای در حال توسعه در معرض تأثیرات ناشی از ابتلا به این بیماری قرار دارد. بنا به اظهارات رئیس اداره سرطان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ایران سالیانه بیش از ۹۰ هزار نفر دچار سرطان می‌شوند که تا سال ۲۰۳۰ میلادی، با هفتاد درصد افزایش، به ۱۵۵ هزار نفر خواهد رسید. [۱۲]

نظر به اهمیت این موضوع، در پژوهش حاضر تمامی اشاره‌ها به مقالات حوزه سرطان‌های شایع، انتشار ویدیو، متن یا نوشته‌ای مربوط به آنها و نشانه‌گذاری‌های مرتبط در هر یک از سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی، طی یک بازه زمانی پنج ساله مورد مطالعه بررسی قرار گرفت و امتیازهای متفاوت این مقالات به دست آمد. مجموع این امتیازها به صورت یک نمره دگر سنجی کلی که نشان دهنده میزان اشتراک، توجه، و استفاده از این مقالات در رسانه‌های اجتماعی بود، مد نظر قرار گرفت. نمره مذکور، نشان دهنده کمیت و کیفیت توجهی است که یک مدرک در رسانه‌های اجتماعی از سوی مخاطبان دریافت کرده است. نظر به اهمیت این بررسی دو هدف عمده مورد توجه قرار گرفت: نخست اینکه توزیع تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی بر اساس شاخص تولید (که در قالب مفهوم «عرضه اطلاعات سلامت» مطرح می‌شود) به تفکیک انواع سرطان‌های شایع طی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۵ میلادی در پایگاه پاب‌مد به چه ترتیب بوده است؛ و دوم آنکه چه تعداد از مقالات پژوهشگران ایرانی به

کلی که نشان دهنده میزان اشتراک، توجه و استفاده از این مقالات در رسانه‌های اجتماعی بود، مد نظر قرار گرفت. لازم به ذکر است تنها مقالاتی که دارای DOI، نشانگر مدرک پاب‌مد، یا سایر نشانگرهای استاندارد بودند توسط برچسب گذاری دگرسنجه قابلیت بررسی داشتند. در این مرحله، تمامی مقالات پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان‌های شایع که در پایگاه پاب‌مد نمایه شده بودند در سایت «doi.org» چک شد و پس از تایید شماره نشانگر شی دیجیتالی (Digital Object Identifier (DOI)) مقاله و بازیابی مقاله از این سایت روی گزینه «altmetric it» که قبلاً به بخش «bookmarks» مرورگر اضافه شده بود کلیک شد؛ چنانچه مقاله مذکور واجد نمره دگرسنجی بود، نمایش داده می‌شد و با کلیک روی این نمره جزئیات آن نیز قابلیت مشاهده پیدا می‌کرد.

یافته‌ها

جدول ۱. آمار تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در حوزه پنج سرطان شایع به تفکیک دوره زمانی

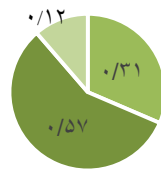
ردیف	سال	سرطان معده		سرطان روده بزرگ		سرطان پستان		سرطان پروستات		سرطان ریه	
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
۱	۲۰۱۱	۲۵	۱۲/۹	۴۰	۱۱/۹	۸۸	۱۰/۱	۲۰	۱۲/۵	۱۵	۱۱/۳
۲	۲۰۱۲	۳۱	۱۵/۹	۵۰	۱۴/۹	۱۵۵	۱۷/۸	۲۸	۱۷/۴	۲۳	۱۷/۳
۳	۲۰۱۳	۳۸	۱۹/۶	۶۶	۱۹/۶	۱۵۷	۱۷/۹	۲۵	۱۵/۵	۲۹	۲۱/۸
۴	۲۰۱۴	۴۸	۲۴/۸	۸۷	۲۵/۹	۲۱۷	۲۴/۹	۴۴	۲۷/۳	۳۴	۲۵/۵
۵	۲۰۱۵	۵۲	۲۶/۸	۹۳	۲۷/۷	۲۵۶	۲۹/۳	۴۴	۲۷/۳	۳۲	۲۴/۱
۶	مجموع	۱۹۴	۱۰۰	۳۳۶	۱۰۰	۸۷۳	۱۰۰	۱۶۱	۱۰۰	۱۳۳	۱۰۰

سرطان پستان، ۱۶۱ رکورد برای سرطان پروستات و ۱۳۳ رکورد برای سرطان ریه مشخص شد. بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان معده که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده در شکل یک ترسیم شده است.

کلی در خدمات مبتنی بر وب دو مورد سنجش قرار گرفت. در این پژوهش، از پایگاه پاب‌مد به دلیل اعتبار، جامعیت، دقت، دسترس پذیری، و کاربردی بودن اطلاعات این پایگاه در حوزه پزشکی به عنوان ابزار گردآوری داده جهت بررسی تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان بین سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی استفاده شد. [۱۳-۱۵]

در پژوهش حاضر بر اساس اعتبار و اهمیت از ابزار برچسب گذاری دگرسنجه استفاده شد؛ شاید بتوان استفاده حجم گسترده‌ای از پژوهش‌های پیشین در حوزه دگرسنجی را نشان دهنده اهمیت و اعتبار این ابزار به حساب آورد. با استفاده از ابزار بوکمارکلت تمامی اشاره‌ها به مقالات حوزه سرطان‌های شایع، و یا انتشار ویدیو، متن یا نوشته‌ای مربوط به آنها، و نشانه گذاری‌های مرتبط در هر یک از سایت‌ها و منابعی که پیش‌تر ذکر شد، طی بازه زمانی پنج ساله مورد مطالعه قرار گرفت و امتیازهای متفاوت این مقالات به دست آمد. مجموع این امتیازها به صورت یک نمره دگرسنجی

مطابق جدول یک، تعداد نهایی مقالات پژوهشگران ایرانی به تفکیک هر سرطان در پایگاه پاب‌مد طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی شامل ۱۹۴ رکورد برای سرطان معده، ۳۳۶ رکورد برای سرطان روده بزرگ، ۸۷۳ رکورد برای

- مقالات بدون نشانگر شی دیجیتال
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره نشده
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره شده در شبکه های اجتماعی

شکل ۱. سهم مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در تعداد کل مقاله‌ها در حوزه سرطان معده

۲۲ مقاله (۱۲ درصد) در شبکه‌های اجتماعی اشاره شده، این در حالی است که ۱۱۱ مقاله (۵۷ درصد) در هیچ یک از شبکه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار نگرفته است. شکل دو شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان معده اشاره کردند را نشان می‌دهد.

چنانچه شکل یک نشان می‌دهد، از مجموع ۱۹۴ مقاله پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان معده، ۶۱ مقاله (۳۲ درصد) فاقد نشانگر شی دیجیتال بوده و در نتیجه امکان بررسی آنها با استفاده از ابزار برجسب گذاری دگرسنجه وجود نداشت. در بین مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتال، تنها به

شکل ۲. توزیع شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذارنده مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان معده

بود؛ ضمن اینکه در مجموع ۳۵۸۴۹ دنبال کننده (follower) را شامل می‌شد. پس از توییتر به ترتیب شبکه‌های اجتماعی فیس بوک با سه مقاله (۱۳/۶ درصد)، و پالیسی سورس (policy source) با دو مقاله (۹/۱ درصد)، از دیگر شبکه‌های اجتماعی مهمی بود که به مقالات پژوهشگران ایرانی اشاره کردند.

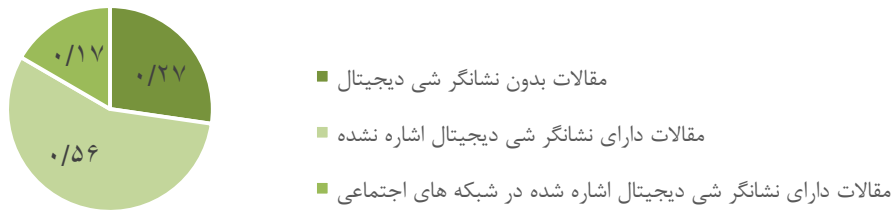
باتوجه به شکل دو، در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان معده اشاره کرده است، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از همه بیشتر بود؛ ۲۲ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان معده (۱۰۰ درصد) ۲۰۳ بار در مندلی مورد اشاره قرار گرفته بودند. پس از مندلی، شبکه اجتماعی توییتر بود که ۲۱ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان معده (۹۵/۵ درصد) در آن ۳۱ بار به اشتراک گذاشته شده

جدول ۲. تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان معده به تفکیک دوره زمانی

ردیف	سال	تعداد مقاله‌ها	تعداد مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی	مجموع نمره دگرسنجی	میانگین نمره دگرسنجی
۱	۲۰۱۱	۲۵	۳	۵	۱/۷
۲	۲۰۱۲	۳۱	۴	۱۰	۲/۵
۳	۲۰۱۳	۳۸	۶	۷	۱/۲
۴	۲۰۱۴	۴۸	۸	۱۱	۱/۴
۵	۲۰۱۵	۵۲	۱	۱	۱

همچنین میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ میلادی افزایش و در سال ۲۰۱۵ میلادی کاهش یافته است. بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان روده بزرگ که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده در شکل سه ترسیم شده است.

جدول دو، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان معده در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد. بر اساس جدول ۲، تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان معده ۲۲ مورد بوده که از این میان سه مورد به سال ۲۰۱۱، چهار مورد به سال ۲۰۱۲، شش مورد به سال ۲۰۱۳، هشت مورد به سال ۲۰۱۴، و در نهایت یک مورد به سال ۲۰۱۵ میلادی اختصاص داشت.

شکل ۳. سهم مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در تعداد کل مقاله‌ها در حوزه سرطان روده بزرگ

که ۱۸۹ مقاله (۵۶ درصد) در هیچ یک از شبکه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار نگرفته است. شکل چهار شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان روده بزرگ اشاره کردند را نشان می‌دهد.

مطابق شکل سه، از مجموع ۳۳۶ مقاله پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان روده بزرگ، ۹۲ مقاله (۲۷ درصد) فاقد نشانگر شی دیجیتال بوده و در نتیجه امکان بررسی آنها با استفاده از ابزار برچسب گذاری دگرسنجه وجود نداشت. در بین مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتال، تنها به ۵۶ مقاله (۷۶ درصد) در شبکه‌های اجتماعی اشاره شده، این در حالی است

شکل ۴. توزیع شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذارنده مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان روده بزرگ

همه بیشتر بود؛ ۵۳ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان روده بزرگ (۹۴/۶ درصد) ۱۹۷ بار در مندلی مورد اشاره قرار گرفته بودند. پس از مندلی، شبکه اجتماعی توییتر بود که ۵۱ مقاله

همچنین، با توجه به شکل چهار در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان روده بزرگ اشاره کرده، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از

کونوتیا (Connotea)، ردیت (Reddit)، و سایت پیر ریویو (peer review site) هر کدام با یک مقاله (۱/۸ در صد)، از دیگر شبکه‌های اجتماعی مهمی بود که به مقالات پژوهشگران ایرانی اشاره کردند.

جدول سه، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان روده بزرگ در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد.

پژوهشگران ایرانی سرطان روده بزرگ (۹۱/۱ در صد) در آن ۹۱ بار به اشتراک گذاشته شده بود؛ ضمن اینکه در مجموع ۲۹۵۱۸۴ دنبال کننده را شامل می‌شد. پس از توییتر به ترتیب وبلاگ‌ها (blogs) با شش مقاله (۱۰/۷ در صد)، فیس‌بوک با پنج مقاله (۸/۹ در صد)، ویکی‌پدیا (Wikipedia) با چهار مقاله (۷/۱ در صد)، سایت یولایک و نیوز آلتز (news outlet) هر کدام با دو مقاله (۳/۶ در صد)، و

جدول ۳. تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان روده بزرگ به تفکیک دوره زمانی

ردیف	سال	تعداد مقاله‌ها	تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی	مجموع نمره دگرسنجی	میانگین نمره دگرسنجی
۱	۲۰۱۱	۴۰	۴	۱۳	۳/۶
۲	۲۰۱۲	۵۰	۳	۳	۱
۳	۲۰۱۳	۶۶	۱۱	۴۱	۳/۷
۴	۲۰۱۴	۸۷	۱۲	۴۸	۴
۵	۲۰۱۵	۹۳	۲۶	۱۸۰	۶/۹

حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی در شبکه‌های اجتماعی افزایش یافته است. بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان پستان که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده در شکل پنج ترسیم شده است.

بر اساس جدول سه، تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان روده بزرگ ۵۶ مورد بوده است که از این میان چهار مورد به سال ۲۰۱۱، سه مورد به سال ۲۰۱۲، ۱۱ مورد به سال ۲۰۱۳، ۱۲ مورد به سال ۲۰۱۴، و در نهایت ۲۶ مورد به سال ۲۰۱۵ میلادی اختصاص داشت. همچنین، میزان

- مقالات بدون نشانگر شی دیجیتال
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره نشده
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره شده در شبکه‌های اجتماعی

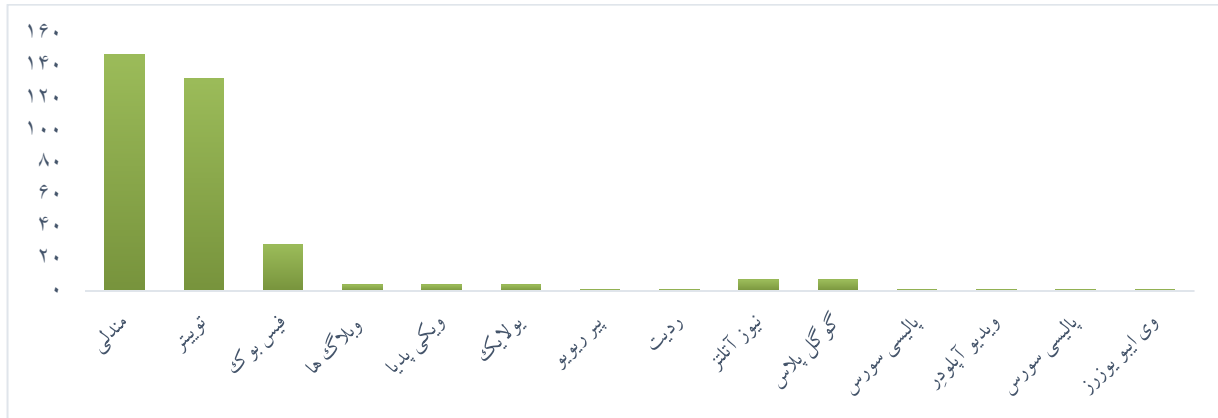
شکل ۵. سهم مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در تعداد کل مقاله‌ها در حوزه سرطان پستان

استفاده از ابزار برچسب گذاری دگر سنجی وجود نداشت. در بین مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتال، تنها به ۱۵۲ مقاله (۱۷در صد) در شبکه‌های اجتماعی اشاره شده، این در حالی

بر اساس شکل پنج، از مجموع ۸۷۳ مقاله پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان پستان، ۱۸۳ مقاله (۲۱ درصد) فاقد نشانگر شی دیجیتال بوده است در نتیجه امکان بررسی آنها با

شکل شش شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان پستان اشاره کردند را نشان می‌دهد.

است که ۵۳۸ مقاله (۶۲ درصد) در هیچ یک از شبکه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار نگرفته است.

شکل ۶. توزیع شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذارنده

کدام با هفت مقاله (۴/۶ درصد)، وبلاگ‌ها، ویکی پدیا، و سایت یولایک هر کدام با چهار مقاله (۲/۶ درصد)، و ردیت، سایت پیر ریویو، پالیسی سورس (Policy source)، ویدیو آپلودر (video uploader)، و وی ایبو یوزرز (weibo users) هر کدام با یک مقاله (۰/۷ درصد)، از دیگر شبکه‌های اجتماعی مهمی بود که به مقالات پژوهشگران ایرانی اشاره کردند.

جدول چهار، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان پستان در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد.

مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان پستان با توجه به شکل شش، در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان پستان اشاره کرده، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از همه بیشتر بود؛ ۱۴۷ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان پستان (۹۶/۷ درصد) ۱۲۶۹ بار در مندلی مورد اشاره قرار گرفته بودند. پس از مندلی، شبکه اجتماعی توییتر بود که ۱۳۲ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان پستان (۸۶/۸ درصد) ۴۷۸ بار به اشتراک گذاشته شده بود؛ ضمن اینکه در مجموع ۱،۰۹۷،۶۹۶ دنبال کننده را شامل می‌شد. پس از توییتر به ترتیب فیس بوک با ۲۹ مقاله (۱۹/۱ درصد)، گوگل پلاس (Google plus) و نیوز آتلز هر

جدول ۴. تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان پستان به تفکیک دوره زمانی

ردیف	سال	تعداد مقاله‌ها	تعداد مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی	مجموع نمره دگرسنجی	میانگین نمره دگرسنجی
۱	۲۰۱۱	۸۸	۵	۱۴	۲/۸
۲	۲۰۱۲	۱۵۵	۲۱	۵۶	۲/۷
۳	۲۰۱۳	۱۵۷	۱۷	۵۶	۳/۳
۴	۲۰۱۴	۲۱۷	۳۴	۴۰۰	۱۱/۸
۵	۲۰۱۵	۲۵۶	۷۵	۱۹۴	۲/۶

میان ۵ مورد به سال ۲۰۱۱، ۲۱ مورد به سال ۲۰۱۲، ۱۷ مورد به سال ۲۰۱۳، ۳۴ مورد به سال ۲۰۱۴، و در نهایت ۷۵ مورد به

بر اساس جدول چهار، تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان پستان، ۱۵۲ مورد بوده که از این

بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان پروستات که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده در شکل هفت ترسیم شده است.

سال ۲۰۱۵ میلادی اختصاص داشت. همچنین میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی در شبکه‌های اجتماعی افزایش یافته است.

- مقالات بدون نشانگر شی دیجیتال
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره نشده
- مقالات دارای نشانگر شی دیجیتال اشاره شده در شبکه های اجتماعی

شکل ۷. سهم مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در تعداد کل مقاله‌ها در حوزه سرطان پروستات

که ۹۷ مقاله (۶۰ درصد) در هیچ یک از شبکه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار نگرفته است. شکل هشت شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان پروستات اشاره کردند را نشان می‌دهد.

مطابق شکل هفت، از مجموع ۱۶۱ مقاله پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان پروستات، ۳۰ مقاله (۱۹ درصد) فاقد نشانگر شی دیجیتال بوده است و در نتیجه امکان بررسی آنها با استفاده از ابزار برچسب گذاری دگرسنجه وجود نداشت. در بین مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتال، تنها به ۳۴ مقاله (۲۱ درصد) در شبکه‌های اجتماعی اشاره شده، این در حالی است

شکل ۸. توزیع شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذارنده مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان پروستات

مقاله (۱۱/۸ درصد)، نیوز آنتلز با ۳ مقاله (۸/۸ درصد)، وبلاگ‌ها، سایت یولایک، و ردیت هر کدام با ۲ مقاله (۵/۹ درصد)، و کونوتیا، گوگل پلاس، ریسرچ هایلایت پلات فرم (research highlight platform) و پالیسی سورس هر کدام با ۱ مقاله (۲/۹ درصد)، از دیگر شبکه‌های اجتماعی مهمی بوده که به مقالات پژوهشگران ایرانی اشاره کردند.

جدول پنج، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان پروستات در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد.

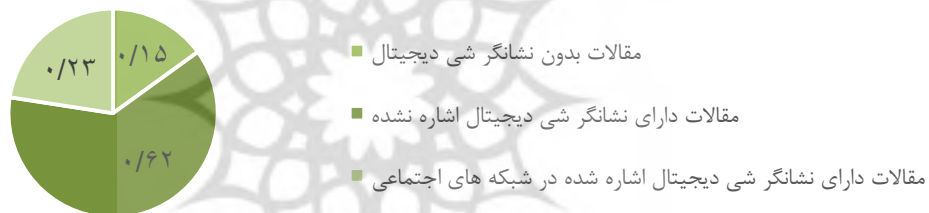
بر اساس شکل هشت، در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان پروستات اشاره کرده اند، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از همه بیشتر بود؛ ۳۲ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان پروستات (۹۴/۱ درصد) ۳۵۴ بار در مندلی مورد اشاره قرار گرفته بودند. پس از مندلی، شبکه اجتماعی تویتتر بود که ۳۱ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان پروستات (۹۱/۲ درصد) در آن ۱۳۷ بار به اشتراک گذاشته شده بود؛ ضمن اینکه در مجموع ۶۶۷۵۵۰ دنبال کننده را شامل می‌شد. پس از تویتتر به ترتیب فیس بوک با هفت مقاله (۲۰/۶ درصد)، ویکی پدیا با چهار

جدول ۵. تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان پروستات به تفکیک دوره زمانی

ردیف	سال	تعداد مقاله‌ها	تعداد مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی	مجموع نمره دگرسنجی	میانگین نمره دگرسنجی
۱	۲۰۱۱	۲۰	۵	۱۰	۲
۲	۲۰۱۲	۲۸	۲	۲	۱
۳	۲۰۱۳	۲۵	۳	۱۰	۳/۳
۴	۲۰۱۴	۴۴	۱۰	۳۴	۳/۴
۵	۲۰۱۵	۴۴	۱۴	۱۵۷	۱۱/۲

بر اساس جدول پنج، تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی حوزه سرطان پروستات ۳۴ مورد بوده که از این میان ۵ مورد به سال ۲۰۱۱، ۲ مورد به سال ۲۰۱۲، ۳ مورد به سال ۲۰۱۳، ۱۰ مورد به سال ۲۰۱۴، و در نهایت ۱۴ مورد به سال ۲۰۱۵ میلادی اختصاص داشت. همچنین، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۲ میلادی در شبکه‌های اجتماعی کاهش ولی پس از آن تا سال ۲۰۱۵ میلادی افزایش یافته است.

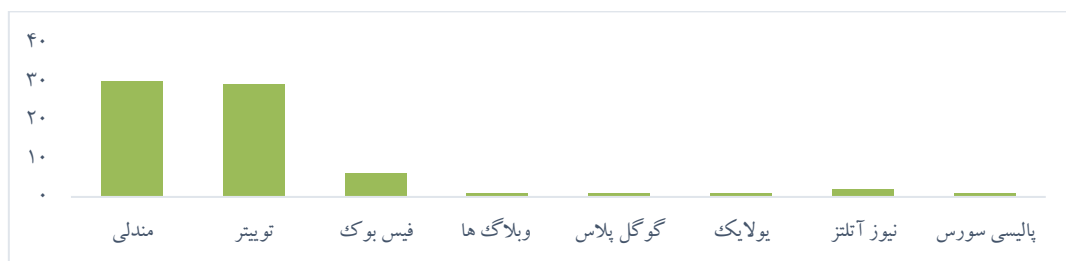
بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان ریه که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده در شکل نه ترسیم شده است.

شکل ۹. سهم مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در تعداد کل مقاله‌ها در حوزه سرطان ریه

مطابق شکل نه، از مجموع ۱۳۳ مقاله پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان ریه، ۲۰ مقاله (۱۵ درصد) فاقد نشانگر شی دیجیتال بوده است و در نتیجه امکان بررسی آنها با استفاده از ابزار برچسب گذاری دگرسنجی وجود نداشت. در بین مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتال، تنها به ۳۰ مقاله (۲۳ درصد) در شبکه‌های اجتماعی اشاره شده، این در حالی است که ۸۳ مقاله (۶۲ درصد) در هیچ یک از شبکه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار نگرفته است.

شکل ده شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان ریه اشاره کردند را نشان می‌دهد.

شکل ۱۰. توزیع شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذارنده مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان ریه

تویتر به ترتیب فیس بوک با شش مقاله (۲۰ درصد)، نیوز آلتز با دو مقاله (۶/۷ درصد)، وبلاگ‌ها، سایت یولایک، گوگل پلاس، و پالیسی سورس هر کدام با یک مقاله (۳/۳ درصد)، از دیگر شبکه‌های اجتماعی مهمی بوده که به مقالات پژوهشگران ایرانی این حوزه اشاره کردند.

جدول شش، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان ریه در شبکه‌های اجتماعی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد.

باتوجه به شکل ده، در بررسی شبکه‌های اجتماعی که به مقاله‌های پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان ریه اشاره کرد، سهم ابزار مدیریت مرجع مندلی از همه بیشتر بود؛ ۳۰ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان ریه (۱۰۰ درصد) ۳۸۳ بار در مندلی مورد اشاره قرار گرفته بودند. پس از مندلی، شبکه اجتماعی تویتر بود که ۲۹ مقاله پژوهشگران ایرانی سرطان ریه (۹۶/۷ درصد) در آن ۵۵ بار به اشتراک گذاشته شده بود؛ ضمن اینکه در مجموع ۸۶۴۱۲ دنبال کننده را شامل می‌شد. پس از

جدول ۶. تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان ریه به تفکیک دوره زمانی

ردیف	سال	تعداد مقاله‌ها	تعداد مقاله‌های دارای نمره دگرسنجی	مجموع نمره دگرسنجی	میانگین نمره دگرسنجی
۱	۲۰۱۱	۱۵	۱	۲	۲
۲	۲۰۱۲	۲۳	۵	۲۷	۵/۴
۳	۲۰۱۳	۲۹	۷	۱۸	۲/۶
۴	۲۰۱۴	۳۴	۹	۲۶	۲/۹
۵	۲۰۱۵	۳۲	۸	۱۱	۱/۴

(۱۳۸۸)، بیگلو، شاه خداینده، و اسدی (۱۳۹۱)، قجازاده و همکاران (۲۰۱۴)، و بیگلو و همکاران (۲۰۱۵) نشان دهنده تلاش پژوهشگران حوزه سلامت در پژوهش و کشف شیوه‌های جدید پیشگیری، درمان و بررسی بیماری‌ها بوده و نشان از رشد تولیدات علمی ایران در زمینه پزشکی و حوزه‌های وابسته به آن داشته است [۱۶-۲۱]. رشد چشمگیری که در انتشار مقالات حوزه پنج سرطان شایع طی این پنج سال مشاهده می‌شود، نشان از وجود نوعی نگرانی و حساسیت نسبت به این موضوع نزد پژوهشگران ایرانی و به تبع آن جستجو و پژوهش به منظور کاهش نگرانی‌ها در زمینه بیماری‌های مذکور دارد. به باور حری دغدغه‌های گوناگون پژوهشگران در حوزه نگارش علمی از قبیل تملک یا شخصی کردن دانش، تبدیل دانش شخصی به دانش اجتماعی، و پیروی از شعار «بنویس و زنده بمان» که بر تارک فعالیت‌های مجامع علمی و دانشگاهی جهت ارتقاء علمی پژوهشگران و استادان سایه افکننده است نیز در زمره عوامل مهم انجام چنین پژوهش‌هایی قلمداد می‌شود. [۲۲]

بر اساس جدول شش، تعداد مقالات دارای نمره دگرسنجی در حوزه سرطان ریه، ۳۰ مورد بوده که از این میان یک مورد به سال ۲۰۱۱، پنج مورد به سال ۲۰۱۲، هفت مورد به سال ۲۰۱۳، نه مورد به سال ۲۰۱۴، و در نهایت هشت مورد به سال ۲۰۱۵ میلادی اختصاص دارد. همچنین، میزان حضور مقاله‌های پژوهشگران ایرانی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ میلادی در شبکه‌های اجتماعی افزایش ولی پس از آن تا سال ۲۰۱۵ میلادی کاهش یافته است.

بحث

مقالات و آثار پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان معده، روده بزرگ، و پستان در پایگاه پاب‌مد طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی رشد قابل توجهی داشته است. از طرف دیگر، تولیدات علمی پژوهشگران در زمینه سرطان‌های پروستات و ریه نیز علی‌رغم وجود نوسان در برخی سال‌ها با افزایش روبرو بوده است که همانند پژوهش‌های عصاره و معرفت (۱۳۸۴)، موسوی و همکاران (۲۰۰۷)، شاه خداینده و همکاران

بررسی انواع مختلف رسانه‌های اجتماعی حاکی از آن بود که اشتراک‌گذارنده مقاله‌های پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان معده، شبکه‌های توئیتر، مندلی، فیسبوک، و پالیسی سورس؛ در حوزه سرطان روده بزرگ، شبکه‌های توئیتر، مندلی، فیسبوک، و یکی پدیا، سایت یولایک، نیوز آلتلز، کونوتیا، ردیت، و سایت پیر ریویو؛ در حوزه سرطان پستان، شبکه‌های توئیتر، مندلی، فیسبوک، گوگل پلاس، نیوز آلتلز، وبلاگ‌ها، و یکی پدیا، سایت یولایک، سایت پیر ریویو، ردیت، ویدیو آپلودر، وی ایبو یوزرز، و پالیسی سورس؛ در حوزه سرطان پروستات، شبکه‌های توئیتر، مندلی، فیسبوک، بلاگ‌ها، و یکی پدیا، سایت یولایک، نیوز آلتلز، کونوتیا، ردیت، ریسرچ هایلایت، گوگل پلاس، و پالیسی سورس؛ در حوزه سرطان ریه، شبکه‌های توئیتر، مندلی، فیسبوک، سایت یولایک، بلاگ‌ها، نیوز آلتلز، گوگل پلاس، و پالیسی سورس بودند که در این بین توئیتر و مندلی بیشترین آمار را به خود اختصاص داده و نسبت به سایر رسانه‌های اجتماعی از اهمیت بیشتری برخوردار بودند. اهمیت این دو رسانه اجتماعی در پژوهش‌های پیشین نیز مورد اشاره قرار گرفته است. [۲۳-۲۷] این امر نشان‌دهنده قدرتمندی این ابزار به لحاظ برخورداری از داده‌های دگرسنجی می‌باشد که آنها را به عنوان ابزار جامعه برای پژوهشگران در ذخیره، نشانه‌گذاری و توییت مقالات معرفی کرده است. علاوه بر این در پژوهش‌هایی نیز بر نقش مندلی به عنوان برترین شبکه اجتماعی در نشانه‌گذاری مقالات پژوهشگران اذعان شده است. [۹ و ۱۰ و ۲۳ و ۲۸-۲۹] همچنین، بررسی تعداد مقاله‌های دارای شاخص دگرسنجی به تفکیک سال انتشار، بیانگر بهبود وضعیت آشنایی و کاربرد رسانه‌های اجتماعی توسط پژوهشگران ایرانی حوزه سرطان معده، سرطان روده بزرگ، سرطان پستان (به استثناء سال ۲۰۱۳ میلادی)، سرطان پروستات، و سرطان ریه (به استثناء سال ۲۰۱۵ میلادی) می‌باشد. پیش‌تر، پژوهشگران در پژوهش‌های خود این امر را در سایر تولیدات علمی بررسی و تایید کردند. [۲۵] به طور کلی، تحلیل‌ها و مستندات مربوط به آنها نشان داد و وضعیت توجه به مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه‌های سرطان ریه و پروستات به نسبت سایر سرطان‌ها بهتر بود. پس

بر اساس اطلاعات موسسه دگرسنجی، بررسی مقاله‌های پژوهشگران ایرانی طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ میلادی در زمینه پنج سرطان شایع که در پایگاه پاب‌مد منتشر شده نشان داد ۳۱ درصد مقالات مربوط به سرطان معده، ۲۷ درصد مقالات در حوزه سرطان روده بزرگ، ۲۱ درصد مقالات مرتبط با سرطان پستان، ۱۹ درصد مقالات در حوزه سرطان پروستات و ۱۵ درصد مقالات در حوزه سرطان ریه فاقد نشانگر شی دیجیتالی بودند و در نتیجه امکان بررسی آنها با استفاده از ابزار بوکمارکت دگرسنجی وجود نداشت. این مقاله‌ها معمولاً در مجلاتی منتشر شده که در آن یا نشانگر شی دیجیتالی به مقالات اختصاص داده نشده و یا نشانگر شی دیجیتالی اختصاص داده شده صحیح نبود. در این بین، درصد کمی از مقاله‌های دارای نشانگر شی دیجیتالی در شبکه‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفته اند. همانند نتایج پژوهش‌های اسدی، نقشینه، نظری (۱۳۹۴) و عرفان‌منش (زودآیند)، نعمتی انارکی، آقاجانی، علی بیگ، (۱۳۹۶) می‌توان این امر را نشانگر بهره‌گیری نسبتاً محدود پژوهشگران ایرانی از قابلیت‌های رسانه‌های اجتماعی توصیف کرد. [۹ و ۲۳ و ۲۴] همچنین با توجه به پژوهش‌های اسدی، نقشینه، و نظری (۱۳۹۴)، عرفان‌منش (زودآیند) می‌توان دلایل این امر را، به توجه نکردن کافی نویسندگان این مقالات به ایجاد پروفایل علمی در شبکه‌های اجتماعی و به تبع آن بالا رفتن میزان توجه به مقاله‌های آنها، مرتبط دانست. [۲۳ و ۲۴] دلیل دیگر در عدم درک صحیح این پژوهشگران از موضوع ترجمان دانش (بیان علم تخصصی به زبان ساده و قابل فهم عموم) در قالب شبکه‌های اجتماعی قابل جستجو است. از سوی دیگر همان‌طور که کاستاس، زاهدی و ووترز بیان کردند ابزارهای مختلف دگرسنجی از جمله ابزار استفاده شده در پژوهش حاضر (سایت موسسه دگرسنجی) تنها بخش مشخصی از گستره وب را زیر پوشش قرار داده و به ارزیابی همان بخش می‌پردازد؛ این امر توسط عرفان‌منش (زودآیند) نیز تایید شده است. [۲۴] بنابراین، می‌توان از آنها به عنوان دلایل توجه محدود به مقالات پژوهشگران ایرانی در رسانه‌های اجتماعی یاد کرد؛ البته نمی‌توان با قطعیت در این زمینه اظهار نظر کرد.

برونداد پایین نمره دگرسنجی مقالات پژوهشگران ایرانی در سرطان‌های شایع برشمرده. از سوی دیگر ابزار برچسب گذاری دگرسنجه تنها به بازیابی میزان توجه به مقالات دارای نشانگر شی دیجیتالی می‌پردازد بسیاری از مقالات پژوهشگران ایرانی که فاقد نشانگر شی دیجیتالی بودند نادیده گرفته شدند.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل بخشی از پایان‌نامه با عنوان «اپیدمیولوژی اطلاعات سلامت بر مبنای رفتار اطلاع‌یابی اینترنتی کاربران و تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه سرطان‌های شایع طی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۵ میلادی»، در مقطع دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی، در سال ۱۳۹۶ است که با حمایت دانشگاه اصفهان اجرا شده است.

از آن به ترتیب حوزه‌های سرطان پستان، روده بزرگ، و معده بیشترین توجه را به خود اختصاص داده بودند. همچنین، بررسی تعداد مقاله‌های دارای شاخص دگرسنجی به تفکیک سال انتشار بیانگر بهبود وضعیت آشنایی و کاربرد رسانه‌های اجتماعی توسط پژوهشگران ایرانی در حوزه پنج سرطان شایع بوده است. علیرغم اینکه، در حوزه تولیدات علمی پژوهشگران حوزه سرطان‌های شایع در کشور نیز نوساناتی در میزان تولید مقالات و گزارش یافته‌های پژوهشی متخصصان در پایگاه پاب‌مد طی سال‌های مورد مطالعه به چشم می‌خورد، با این حال این تولیدات نیز در هر پنج حوزه به طور کلی از رشدی طبیعی و قابل قبول برخوردار بوده است. این موضوع می‌تواند به مثابه نشانه‌ای از اهمیت پرداختن به انواع سرطان‌های شایع نزد پژوهشگران ایرانی ارزیابی شود. همچنین، بهتر است پژوهشگران در راستای افزایش توجه به مقالات‌شان در رسانه‌های اجتماعی، در انتخاب مجلات معتبر -انتخاب مجلات دارای نشانگر شی دیجیتالی- دقت و حساسیت بیشتری به خرج دهند چرا که افراد عادی بیشتر از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی به نسبت پایگاه‌های علمی به منظور کسب اطلاعات مختلف خود استفاده می‌کنند. علاوه بر این، با وارد شدن مقالات علمی در شبکه‌های اجتماعی مختلف و بالارفتن توجه به این مقالات، افراد عادی نیز از پیشرفت‌های حوزه‌های مختلف علمی آگاهی یافته و در نتیجه بسیاری از ترس و نگرانی‌هایی که در اثر ناآگاهی در جامعه نمود پیدا می‌کند، کاهش خواهد یافت. البته با بررسی نتایج این پژوهش می‌توان اذعان داشت که پژوهشگران ایرانی در این جهت گام‌های اساسی برداشته‌اند. بر اساس مطالعات مبتنی بر شاخص‌های دگرسنجی در پژوهش حاضر، وضعیت مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه سرطان‌های شایع روند مثبت و رو به رشدی را نشان می‌دهد که این موضوع می‌تواند حاکی از درک این پژوهشگران نسبت به نقش بی‌بدیل رسانه‌های اجتماعی قلمداد شود.

عدم امکان دسترسی به برخی از رسانه‌های اجتماعی در داخل کشور برای پژوهشگران به دلیل فیلتر بودن را می‌توان از دلایل

References

1. Thelwall M, Wilson P. Mendeley readership altmetrics for medical articles: An analysis of 45 fields. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2016 Aug 1;67(8):1962-72.
2. Schloegl C, Stock WG. Impact and relevance of LIS journals: A scientometric analysis of international and German language LIS journals—Citation analysis versus reader survey. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2004 Nov 1;55(13):1155-68.
3. Haustein S, Siebenlist T. Applying social bookmarking data to evaluate journal usage. *Journal of informetrics*. 2011 Jul 1;5(3):446-57.
4. Mohammadi E, Thelwall M. Mendeley readership altmetrics for the social sciences and humanities: Research evaluation and knowledge flows. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2014 Aug 1;65(8):1627-38.
5. Franceschet M, Costantini A. The first Italian research assessment exercise: A bibliometric perspective. *Journal of informetrics*. 2011 Apr 1;5(2):275-91.
6. Roemer RC, Borchardt R. From bibliometrics to altmetrics: A changing scholarly landscape. *College & Research Libraries News*. 2012 Nov 1;73(10):596-600.
7. Araújo R, Sorensen AA, Konkiel S, Bloem BR. Top Altmetric Scores in the Parkinson's Disease Literature. *Journal of Parkinson's disease*. 2017 Jan 1;7(1):81-7.
8. Delli K, Livas C, Spijkervet FK, Vissink A. Measuring the social impact of dental research: An insight into the most influential articles on the Web. *Oral diseases*. 2017 Nov 1 23;(8):1155-61.
9. Nemati-Anaraki L, Aghajani H, Alibeyk MR. The impact of Iranian pediatrics articles based on altmetric method: 2010-2016. *Journal of Health Administration*. 2017; 70: 94-106. [In Persian]
10. Goltagi, M., Jowkar, A. Medical informatics scientific outputs in social media: An altmetric study. *Health Information Management Journal*. 2017; 14(2): 71-7. [In Persian]
11. World Health organization. Cancer [Internet]. Geneva: World Health organization: 2018 [Updates 2018 Feb 15: Cited 2018 Apr 12]. Available from: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs297/en/>
12. Ghanbari Motlagh, A. The last statistics and state of cancers in Iran. *Donya-e-eqtesad*. 2017 Jul 10. Available from: <https://www.donya-e-eqtesad.com/fa/tiny/news-3231675>. [In Persian]
13. Falagas ME, Ntziora F, Makris GC, Malietzis GA, Rafailidis PI. Do PubMed and Google searches help medical students and young doctors reach the correct diagnosis? A pilot study. *European journal of internal medicine*. 2009 Dec 1;20(8):788-90.
14. Hashemnia S, Setudeh H. Investigating the coverage of enzyme lakyz papers indexed in

- databases using systemic and cognitive relevancy assessment. *Informology*. 2004; 5: 175-186. [In Persian]
- 15.Nooshinfard F, Emami Z. The traditional and relative coverage of PubMed and Web of Science databases in endocrine glands disease. *Journal of Information Systems and Services*. 2012; 1(3): 89-101. [In Persian]
- 16.Sare F, Marefat R. Iranian researchers' participation in global knowledge production in Medline. *Rahyaft*. 2005; 35:39-44. [In Persian]
- 17.Mousavi SM, Montazeri A, Mohagheghi MA, Jarrahi AM, Harirchi I, Najafi M, et al. Breast cancer in Iran: an epidemiological review. *The breast journal*. 2007 Jul 1;13(4):383-91.
- 18.Shakhodabandelu S, Beiglu MH, Asadi M. Chakhmaghi N. The breast cancer in Iran: research trends of Iranian scholars in Medline. *Iranian Journal of Breast Disease*. 2009; 2(2): 49-59. [In Persian]
- 19.Beiglu M H, Shakhodabandelu S, Asadi M. Scientific productivity of Iranian scholars in breast cancer in Medline: The comparison with other Middle East countries. *Health Information Journal*. 2012; 9(1): 110-119. [In Persian]
- 20.Ghojazadeh M, Naghavi-Behzad M, Nasrolah-Zadeh R, Bayat-Khajeh P, Piri R, Mirnia K, Azami-Aghdash S. Knowledge production status of Iranian researchers in the gastric cancer area: based on the medline database. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2014 Jan 1;15(12):5083-8.
- 21.Biglu MH, Somi MH, Ghojazadeh M, Tabatabaei S, Alikhah H. Reflection of gastrointestinal cancers on iranian scientific publications indexed in international databases (Medline & Scopus). *Terapevticheskii Arkhiv*. 2015 Nov 15;87(15):200-8.
- 22.Horri A. Scientific writing principles. Tehran: Iran Public Libraries; 2006. [In Persian]
- 23.Asadi H, Naghshineh N, Nazari M. Investigating social media as alternative or complement tool for Iranian scholars evaluation. *Scientometrics*. 2016;1(2):71-84.
- 24.Erfanmanesh MA. The Presence of Iranian information science and library science articles in social media: An Altmetric Study. *Iranian Journal of Information Processing and Management*. 2016; 32(2): 349-73. [In Persian]
- 25.Costas R, Zahedi Z, Wouters P. Do "altmetrics" correlate with citations? Extensive comparison of altmetric indicators with citations from a multidisciplinary perspective. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2015 Oct 1;66(10):2003-19.
- 26.Haustein S, Peters I, Bar-Ilan J, Priem J, Shema H, Terliesner J. Coverage and adoption of altmetrics in the bibliometric community. *Scientometrics*. [http://dx. doi. org/10.1007/s11192-013-1221](http://dx.doi.org/10.1007/s11192-013-1221). 2014;3.
- 27.Robinson-García N, Torres-Salinas D, Zahedi Z, Costas R. New data, new possibilities: exploring the insides of Altmetric. com. *arXiv preprint arXiv*. *El profesional de la informacion*. 2014; 23(4), 359-366.
- 28.Batooli Z. Mendely social network platform for communication and cooperation in scientific research. *Communications Management*. 2013; 40: 69. [In Persian].

29. Esmailpour M, Batooli Z, Ramazani A, Ranjbar Z, Ramazani Pakpour, F. Evaluating the altmetric indicators in accordance with the number of citations to Gilan University of Medical Sciences articles. Health Information Management Journal. 2016; 13(5): 372-3. [In Persian]

The Rate of Attention to Iranian Papers Published on Common Cancers in Social Networks: An Altmetrics Approach

Asemi A¹ / BasirianJahromi R² / SeyyedHosseini S³

Abstract

Introduction: The current study aimed to investigate the effectiveness of Iranian scientific outputs on common cancers published in PubMed database during 2011-2015.

Methods: In this applied, descriptive-analytical study, a scientometrics analysis was used. The study was conducted on all research papers which were written by Iranian scholars on stomach, colon, breast, prostate, and lung cancers and were indexed in PubMed database during 2011-2015. Data were extracted using Altmetrics Bookmarklet tool and analyzed by excel software.

Results: According to the findings, the number of articles published by Iranian scholars on stomach, colon, breast, prostate, and lung cancers in 2011 was 25, 40, 88, 20 and 15, respectively. The number of articles on the same subjects in 2015 was 52, 93, 256, 44, and 32, in that order; however, a small percentage of the research papers were assigned a digital object identifier or had altmetrics scores. Mendeley had the highest proportion among other social networks to represent Iranian scholars' outputs.

Conclusion: Although the rate of scientific publications of Iranian scholars on common cancers has totally increased, they were heterogeneous in terms of quality and Altmetrics score. Therefore, it is recommended that the researchers select journals that assign a digital object identifier to their articles and publish their scientific papers in social media as well.

Keywords: Common Cancers, Scientific productivity, Altmetric, Social effectiveness

---

• Received: 18/April/2018 • Modified: 18/Aug/2018 • Accepted: 25/Aug/2018

---

1. Associate Professor of Knowledge and Information Science Department, University of Isfahan, Isfahan, Iran

2. Assistant Professor of Medical Library and Information Sciences Department, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran

3. PhD in Knowledge and Information Science, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran; Corresponding Author (Email: tanin64@gmail.com)